

CUPRINS

- I. Dreptul la tăcere: noțiune și semnificații / 11**
 - 1. Referințe istorice / 14
 - 2. Recunoașterea dreptului la tăcere în plan internațional / 17
 - 2.1. Materia penală / 23
 - 2.2. Acuzația în materie penală / 26
 - 2.3. Limitele dreptului la tăcere / 27
 - 3. Jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene (CJCE) / 28
 - 4. Jurisprudența Tribunalului Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie (TPIY) / 29
 - 5. Dreptul la tăcere în dreptul comparat / 30
 - 5.1. Recunoașterea și asigurarea right of/to silence în sistemul judiciar american / 31
 - 5.2. Privilege against self-incrimination în dreptul britanic / 35
 - 5.3. Reglementarea și practica dreptului la tăcere în Europa continentală / 41
 - 5.3.1. Situația dreptului la tăcere (droit de se taire) în Franța / 43
 - 6. Probleme privind conținutul dreptului la tăcere / 49
 - 7. Reglementarea dreptului la tăcere în legislația românească / 52
 - 7.1. Consacrarea legală a dreptului la tăcere / 53
 - 7.2. Natura juridică și conținutul dreptului la tăcere / 56
 - 7.2.1. Dreptul la tăcere – o garanție a unui proces echitabil / 58
 - 7.3. Subiecții dreptului la tăcere / 60

- 7.4. Consecințele procedurale ale nerespectării dreptului la tăcere / 63
 - 7.4.1. Sancțiunea încălcării regulii de administrare a declarațiilor învinuitului sau ale inculpatului / 64
 - 7.4.2. Sancțiunea nerespectării garanției procesuale prevăzute de art. 143 alin. 1 teza a II-a din Codul de procedură penală / 66

8. Concluzii / 67

II. Jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) / 77

Cauza Saunders c. Marii Britanii – Dreptul acuzatului de a nu contribui la propria incriminare. Utilizarea de către acuzare a declarațiilor obținute de la reclamant de către inspectorii financiari. Încălcarea dreptului la un proces echitabil (Hotărârea din 17 decembrie 1996) / 88

- 1. Cu privire la nerespectarea dreptului de a nu contribui la propria incriminare / 88
- 2. Cu privire la existența unui abuz de putere din partea autorităților de urmărire / 95
- 3. Concluzii / 96

Cauza Serves c. Franței – Condamnarea unei persoane ca urmare a refuzului său de a depune jurământul și mărturie în fața judecătorului de instrucție care o citase să compare ca martor. Inexistența unei violări a art. 6.1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (Hotărârea din 20 octombrie 1997) / 97

- 1. Situația de fapt / 97
- 2. Procedura în fața organelor de la Strasbourg / 98
- 3. Soluția Curții / 99

3.1. Cu privire la aplicabilitatea art. 6.1 / 99

3.2. Cu privire la art. 6.1 / 102

4. Opinie disidentă comună a judecătorilor Pekkanen, Wildhaber și Makarczyk / 105

Cauza J.B. c. Elveției – Dreptul acuzatului de a nu se autoincrimina. Procedură de stabilire a impozitului datorat, dar nedeclarat, și de sancționare a sustragerii de la declararea și plata impozitului; solicitarea organelor fiscale către cel în cauză de a li se pune la dispoziție toate documentele relevante; sancționarea cu amendă a refuzului. Violarea art. 6 (Dreptul la un proces echitabil) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. (Hotărârea din 3 mai 2001) / 107

1. Situația de fapt / 107

2. Procedura în fața organelor de la Strasbourg / 108

3. Soluția Curții / 109

Cauza Averbill c. Regatului Unit al Marii Britanii – Refuzul de a răspunde la interogatoriu în cadrul detenției nu poate fi sancționat penal. Dreptul la tăcere nu este un drept absolut și încălcarea sa trebuie stabilită ținându-se seama de toate circumstanțele cauzei. Când împrejurările cer în mod clar o explicație din partea acuzatului, tăcerea lui nu poate fi luată în considerare (Hotărârea din 6 iunie 2000) / 112

1. Circumstanțele cauzei / 113

1.1. Legi interne pertinente / 121

1.2. Dispoziții cu privire la dreptul la apărare / 123

1.3. Aplicarea legii / 125

2. Încălcarea art. 6§2 al Convenției / 129

3. Pretinsa încălcare a art. 6§1 al Convenției combinat cu art. 6§3 (c) / 129

Cauza Weh c. Austria – Dreptul la tăcere (dreptul de a păstra tăcerea și privilegiul împotriva autoincriminării) nu este absolut. Acesta nu operează în afara unei proceduri penale (în

curs sau previzibilă) care să implice recurgerea la măsuri obligatorii pentru obținerea de informații care pot incrimina persoana respectivă (Hotărârea din 08.07.2004) / 131

III. Jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene (CJCE) / 139

IV. Jurisprudență franceză / 147

V. Jurisprudență română / 149